

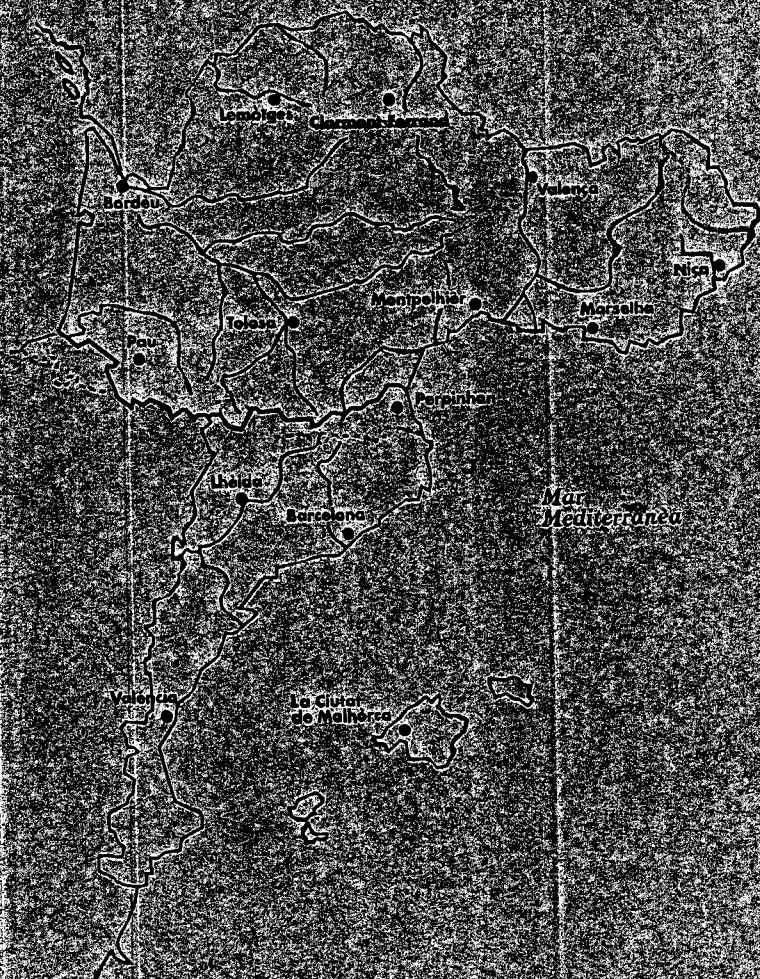
Paraula d'Oc

Euphemia Llorente
de Domingo

nº 2 • maig 1998

TÈRRAS D'OC

Centre de Recerca i Documentació
Científica d'Oc
València

Pero sí que va haver algú a València que protestà enèrgicament de l'estratègia que duia Pompeu Fabra amb la seua normativa. ¿Es tractava només de normativa, o darrere de Pompeu hi havia alguna cosa més de caràcter polític? La filòloga Euphemia Llorente l'atacà enèrgicament perquè veia que l'obra que intentava Fabra allunyava la llengua del seu lloc correcte, del seu tronc comú. Embarcats com estaven tots en solucions polítiques i en idees lingüístiques parcials, que no englobaven la totalitat de les terres d'Occ, les idees de n' Euphemia no les entengué quasi ningú. Ni la major part dels valencians, ni la major part dels intel·lectuals de totes les Terres d'Occ. Buscaven -i busquen- solucions, errònies, fora de la visió global del diasistema occitano-romànic. Els valencians construïen normatives que no seguia ningú o es barallaven per no ser consultats en l'elaboració de les normes. Els catalans agraven cap a casa i secessionaven la llengua de Pirineus avall posant amb aquell fet els fonaments de la batalla de València, Loïs Alibèrt elaborava una gramàtica parcial de l'Occitània estricta que s'editava per primera vegada a Barcelona amb diners catalans i, per tant, a gust dels catalans, a on el català, considerat en principi part de la llengua d'Occ, acabaria, anys més tard, sent considerat "un cas". "El cas del català" i no una modalitat del mateix diasistema, com és evident des del punt de vista estricte de la ciència filològica."

DE "LAS RAZOS DE TROBAR" A EUPHEMIA LLORENTE

Els caps pensants del segle XX no veïen la cultura global d'Occ, excepte Joseph Aladern i la filòloga valenciana n'Euphemia Llorente. Però la proposta de la nostra filòloga no estava sola en la història, ben al contrari, era, i és, el darrer escaló d'un intent que començà a primeries del segle XIII amb *Las Razos de Trobar* de Raimon Vidal de Besalú. A darreries del

mateix XIII Jofré de Foixà escriu a Sicília les *Regles de Trobar*, un manual de composició i gramàtica abreujada d'occità. A primeries del XIV, a Inca, Berenguer d'Anoia escriu el *Mirallh de Trobar* que continua les propostes dels predecessors. A mitjan segle XIV, al Roselló, Joan de Castellnou compon el *Compendi de la conexença dels vicis que s poden esdevenir en los dictats del Gay Saber*. A València, l'any 1471 l'oncle del nostre gran poeta, de nom occità, Ausiàs March, en Jaume March escriu el seu *Llibre de concordances o diccionari de rims*. A punt d'acabar el segle XV aparegué un extens diccionari de Lluís d'Averçó *Lo Torcmany*. Ja al segle XVIII, concretament l'any 1724, Josep Bastero publicà a Barcelona una crestemàtia d'occità clàssic amb el títol de *Crusca provençale*. A Barcelona es publica el 1903 *Lo català ¿es Idioma o dialecte?* de Joseph Aladern que considera també una mateixa llengua totes les modalitats lingüístiques occitano-romàniques i els dóna indistintament (ingènuament? prespicament?) el nom de llengua catalana o llengua d'Oc. El segle XX la filòloga valenciana Euphemia Llorente fa una proposta de normes que publica, parcialment, en els números 1 i 2 de la *Revista Occitana* que ella mateixa dirigia i que titula *Vers l'unificació dels parlars d'Oc*.

La breu ullada diacrònica que acabem de fer, inclosos les propostes de Joseph Aladern i d'Euphemia Llorente, en lloc des-tacat, mos du a un preguntat ben diàfan. Si l'occità i el català (català-valencià-balear) són llengües diferents, ¿com és que s'han produït tants intents de codificació en tots els temps i en tots els llocs -especialment al vessant sud dels Pirineus- que malden per aconseguir una normativa convergent de totes les Terres d'Oc? Eren estúpids tots aquells personatges? No serà que la lingüística, i la sociolingüística catalana actual es regiren més per criteris polítics que científics? Actualment, els alumnes de filologia

catalana, coneixen les propostes de codificació convergent amb l'occità? I els de les universitats valencianes, saben res de n'Euphemia Llorente?

ELS ANYS 30 I LES NORMATIVES:

EUPHEMIA LLORENTE, EL PARE FULLANA I POMPEU FABRA.

És curiós observar com les propostes de normativisar la llengua valenciana no tenen una acceptació majoritària, ni tampoc la proposta de la valenciana Euphemia Llorente de construir una normativa culta per a la llengua dels valencians comuna a tot el conjunt d'Oc. En canvi, a partir de la firma de les Normes de Castelló, s'imposà, sense nom, la normativa catalana de Pompeu Fabra que propugnava l'Institut d'Estudis Catalans. Per qué? Pot ser que siga un problema de coentor? de panespanyolisme i pan-catalanisme? d' ara "Ofrendar nuevas glorias a Espanya", ara, cantar enforvorits els segadors? de manca d'autoestima i de saber valorar lo valencià? Pot ser. L'autoestima entre valencians fa ben pocs anys que ha aparegut en l'escena política i social. Ja vorem si sabem consolidar-la.

L'obra de la filòloga Euphemia Llorente ha sigut absolutament oblidada. Sembla com si la revista que va dirigir i el llibre que va escriure¹² se'ls haguera tragat la terra. A qui li sona el nom d'esta senyora? En canvi el valencianisme ha tingut el camí obert. Combatre un enemic més menut segurament era factible. Al valencianisme se li ha deixat sempre algun front on actuar: la Gramàtica de Fullana, el mossarabisme...

Fullana ha servit per a alimentar la baralla/batalla, i les teories sobre el mossarabisme han sigut l'atzucac on han perdut el temps una part dels investigadors valencianistes per a no res, per que, des del punt de vista científic, és absolutament impossible